

DEL 17 AL 21 DE DESEMBRE 2018, BARCELONA

VIII CONGRÉS D'HISTÒRIA MODERNA DE

CATALUNYA

&

MEDITERRANI

PROGRAMA

ORGANITZA:

Facultat de Geografia
i Història
Departament d'Història i
Arqueologia
Àrea d'Història Moderna

COL·LABOREN:

Vicerektorat de Recerca

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

Diputació
Barcelona

MUSEU MARÍTIM DE
BARCELONA
mmb

*Sandra Bossoma Mesa, Universitat de Barcelona, Facultat de Belles Arts, Grau de Disseny

VIII CONGRÉS D'HISTÒRIA MODERNA DE

**CATALUNYA
I EL
MEDITERRANI**

PROGRAMA

DEL 17 AL 21 DE DESEMBRE 2018. BARCELONA

Dilluns 17 de desembre

Museu Marítim de Barcelona

10:30-11 h Recepció de congressistes

11:00 h ACTE D'INAUGURACIÓ

Sra. Elvira Mata Enrich, directora general en funcions del Museu Marítim de Barcelona

Dr. Ricardo Piqueras Céspedes, degà de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona

Dr. Jaume Dantí Riu, director del VIII Congrés d'Història Moderna de Catalunya

Conferència: BRIGITTE MARIN (Aix Marseille Université). “La Méditerranée des villes. Perspectives d’histoire comparée”

* * *

Aula Magna. Facultat de Geografia i Història

16:00-17:00 h Sessió 1: *Poders, fronteres i identitats*

Presideix PERE MOLAS RIBALTA (Universitat de Barcelona)

Ponència: MIQUEL DEYÀ (Universitat de les Illes Balears). “Fronteres, guerra i posicionament polític a la Catalunya dels segles XVI i XVII”

17:00-17:15 Pausa

17:15-19:30 Sessió 1.1.: *Poders, fronteres i identitats. Comunicacions*

Presideix PERE MOLAS RIBALTA (Universitat de Barcelona)

AGUSTÍ ALCOBERRO, “La Guerra de la Quàdruple Aliança (1718-1720) Des de l’estat de Milà”

JORDI ARBÓS MARTÍNEZ, “La Guerra a Catalunya entre el 1652 i el 1659. La participació del Consell de Cent i els seus *Tercios* en el conflicte”

TOMEU CAIMARI, “Preparatius i formació de l’expedició del cavaller d’Asfeld per la recuperació del regne de Mallorca (1714-1715)”

JOSEP MIQUEL CONCA ALONSO, “Les batlles generals de Catalunya, Aragó i València al segle XVI. Un estudi comparatiu”

ANTONIO ESPINO, “Catalunya com a frontera marítima. La defensa de la costa catalana i les guerres contra França, 1652-1678”

IVAN GRACIA ARNAU, “La Revolta dels Segadors: un esdeveniment en disputa”

LLUÍS GUIA, “El Regne de Sardenya i el «Consejo de España» de Viena (1714-1720)”

XAVIER JUNCOSA GURGUÍ, “El doble joc amb Catalunya dels plenipotenciaris francesos a Münster”

VIRGINIA LEÓN SANZ, “Proyectos económicos de la Corte de Viena en el Mediterráneo entre la Cuádruple Alianza y la Paz de Viena”

GIUSEPPE MROZEK, “La fine della rivolta catalana nel dibattito politico napoletano (1652-53)”

Debat

Dimarts 18 de desembre

Aula Magna. Facultat de Geografia i Història

10:00-11:00 Sessió 2: *Paisatge històric i risc natural*

Presideix: PATRICI POUJADE (Universitat de Perpinyà-Via Domitia)

Ponència: ARMANDO ALBEROLA (Universitat d'Alacant). “Paisatge històric, clima i risc: una ullada al Mediterrani occidental a l'època moderna”

11:00-11:15 Pausa

11:15-13:30 Sessió 2: *Paisatge històric i risc natural. Comunicacions (Sala Gran)*

Presideix: PATRICI POUJADE (Universitat de Perpinyà-Via Domitia)

JORGE AGUILERA LÓPEZ, “Madera para galeras: los bosques catalanes y la guerra contra el infiel en el Mediterráneo durante el reinado de Felipe II”

JOAN CARRIÓ ARUMÍ, “La defensa de les comunitats locals de la costa de Llevant en el segle XVI: masies i esglésies fortificades de Calella, Pineda de Mar i Santa Susanna”

ALFREDO CHAMORRO ESTEBAN, “Fustes, drassanes i galeres: explotació forestal dels boscos catalans per la construcció naval (1625-1640)”

RAFAEL GIL BAUTISTA, “El comunidor, un espacio para conjurar nubes malignas. La diócesis de Gerona durante los tiempos modernos”

JUDIT VIDAL BONAVILA, “Els intercanvis socials i comercials en el Mediterrani occidental a través de les almadraves d'època moderna”

Debat

11:15-13:30 Sessió 1.2: *Poders, fronteres i identitats. Comunicacions (Aula Magna)*

Presideix JOAQUIM ALBAREDA SALVADÓ (Universitat Pompeu Fabra)

DAVID FERRÉ GISPETS, “Els efectes del «Contractor State» borbònic a la Catalunya d'inicis del segle XVIII”

PABLO PÉREZ GARCÍA, “Lluís Oliver i de Boteller i la Germania de València”

ANTONI PICAZO MUNTANER, “La frontera religiosa en el reino de Mallorca: un límite impreciso”

DAVID QUILES ALBERO, “La Guerra *dels Segadors* y el interés del patriciado veneciano en una convulsa Cataluña (1645-1652)”

MATIES RAMISA VERDAGUER, “Catalunya, Sicília i Menorca en la política mediterrània de la Gran Bretanya durant la *Peninsular War*, 1808-1814”

IVÁN REGA CASTRO, “Devociones e identidades en la Seu Nova de Lleida: Los «nuevos y magníficos retablos» del obispo Sánchez Ferragudo (1771-1783), o el ideario de la catedral ilustrada”

JAVIER REVILLA CANORA, “*Culpa, inquietud, escándalo y sedición*: los desórdenes de Cerdeña de 1651”

PABLO RODRÍGUEZ RODRÍGUEZ, “La Monarquía responde: el Olivarismo en la publicística catalana”

MARIA SALAS BENEDITO, “Prohibició i repressió. Mallorca i les mesures contra els francesos a l'inici de la Guerra dels Trenta Anys (1635-1638)”

RICARD TORRA PRAT, “La Generalitat moderna i el Mediterrani. De l'esquadra de Galeres del General, a la creació del Port Franc de Barcelona (1599-1706)”

Debat

* * *

16:00-17:00 h Sessió 3: *Món urbà i món rural*

Presideix LLUÍS GUIA MARÍN (Universitat de València)

Ponència: ROSA CONGOST (Universitat de Girona). “Entre la “ruralitat” i la urbanització: les dinàmiques socials a l’Europa mediterrània”

17:00-17:15 Pausa

17:15-19:30 Sessió 3: *Món urbà i món rural. Comunicacions*

Presideix LLUÍS GUIA MARÍN (Universitat de València)

ALBA ALONSO, “El trabajo y el comercio en las minas de El Priorat (Tarragona) durante la época Moderna”

JORDI BUYREU, SÒNIA GUAL, VALENTÍ GUAL, XAVIER JORBA, RAIMON MASDÉU I ADRIÀ SASTRE, “Estudi demogràfic de l’Andorra moderna (ss. XVI-XIX): estat de la qüestió”

VÍCTOR GARCÍA GONZÁLEZ, “Barcelona: capital de la estrategia mediterránea de Felipe V”

ISAAC GARCÍA-OSÉS, “La distribució dels terrissers a la trama urbana barcelonina i la configuració d’àrees de producció especiltzades, s. XV-XVIII”

MARÍA DEL CARMEN IRLES VICENTE, “La economía catalana a finales del Setecientos según la atenta mirada de sus alcaldes mayores: entre el optimismo y los intentos de superación”

MARTA MANZANARES MILEO, “Cacau, sucre, canyella: conflictivitat gremial entorn de la xocolata en contextos locals i mediterranis (segles XVII-XVIII)”

MARIA DEL MAR ROVIRA MARQUÈS, “Religió, política i mecenatge artístic durant el primer quart del Set-cents a Barcelona: l’església de la Congregació de la Missió i la capella de sant Joan Nepomucè”

OLGA SBERT PÉREZ I RAIMON MASDÉU TÉRMENS, “El territori de Sant Just Desvern en el segle XVIII a partir del cadastre de 1716”

Debat

20:00 Concert d’orgue a l’església dels Sants Just i Pastor (plaça de Sant Just, s/n), a càrrec de l’organista JORDI PAJARES RIBAS

Dimecres 19 de desembre

Visita a Tarragona

9:00 h Sortida de l'autobús (Plaça de la Universitat, davant de l'Edifici Històric)

10:30 h Recepció i visita a la ciutat

14:00 h Dinar

* * *

Universitat Rovira i Virgili

16:00-17:00 h Sessió 4: *Família, xarxes i societat*

Presideix JOSEP JUAN VIDAL (Universitat de les Illes Balears)

Ponència: JOSEP FÀBREGAS (Universitat Rovira i Virgili). “La nissaga Kies: d’Holanda a Catalunya”

17:00-17:15 Pausa

17:15-19:00 h Sessió 4.1.: *Família, xarxes i societat. Comunicacions*

Presideix JOSEP JUAN VIDAL (Universitat de les Illes Balears)

ESPERANZA BORT, “La salud del cuerpo y del alma en la correspondencia de los hermanos Zúñiga Requesens”

JOSEP SAN RUPERTO ALBERT, “Transport, distribució i inversió d’argent entre Barcelona i Itàlia. Les xarxes de Cernezz i Odescalchi (1637-1639)”

JAUME DANTÍ RIU, “Genovesos i ciutadans de Barcelona. Competència i impuls en el comerç mediterrani de 1550 a 1630”

INES GHENO, “Llegir el bandolerisme català des d’Itàlia”

VÍCTOR J. JURADO RIBA, “La noblesa mediterrània: el cas de Francesc de Guimerà”

MIQUEL ÀNGEL MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, “Una aproximació al litigi a les societats mediterrànies occidentals: els fiscals catalans al Setcents”

Debat

19:15 h Retorn a Barcelona

Dijous 20 de desembre

Aula Magna. Facultat de Geografia i Història

10:00-11:00 Sessió 5: *Transferències i circulacions*

Presideix JOSEP M. SANS TRAVÉ (Ateneu Universitari Sant Pacià)

Ponència: ISABEL MORANT (Universitat de València). “Femení-masculí en la literatura normativa. Els llibres del Cortesà”

11:00-11:15 Pausa

11:15-13:30 Sessió 5.1.: *Transferències i circulacions. Comunicacions* (Aula Magna)

Presideix JOSEP M. SANS TRAVÉ (Ateneu Universitari Sant Pacià)

NEUS BALLBÉ I GAETANO DAMIANO, “Francisco Gaetani dell’Aquila d’Aragona, un militar napolità entre les campanyes orientals de l’emperador Leopold d’Àustria i l’ocupació borbònica de Catalunya”

NOELIA BORRÀS MATAMOROS, “Transferències culturals: la morra, un joc mediterrani a les tavernes de la Catalunya Moderna”

ANTONIO BUDRUNI, “L’eredità culturale catalana ad Alghero fino ai nostri giorni”

XEVI CAMPRUBÍ, “El Mediterrani com a via de comunicació entre Catalunya i Itàlia als segles XVII i XVIII”

VALERIA COCOZZA, “Circulación de carreras entre Cataluña y Italia española: los casos de los obispos Benedicto de Tocco y Juan Trulles de Mir (siglos XVI-XVII)”

MICHELA FERRARA, “La historia de Cataluña en la obra del historiador italiano Luca Assarino”

MIQUEL FUERTES BROSETA, “Les ambaixades a la cort. Un mecanisme amb diferent execució a València, Sardenya i Catalunya”

ESTHER GARCÍA-PORTUGUÉS, “José Nicolás de Azara y el éxodo de Pío VI hacia el exilio”

Debat

11:15-13:30 Sessió 4.2.: *Família, xarxes i societat. Comunicacions (Sala Gran)*

Presideix MARÍA DEL CARMEN IRLES VICENTE (Universitat d'Alacant)

MARÍA LUISA ÁLVAREZ CAÑAS, “Proyección profesional de los corregidores de Cataluña en Andalucía durante el siglo XVIII”

Mª REMEDIOS ANDRÉS GALLENT, “Una nueva aproximación al estudio de la delincuencia en el reino de Valencia (1580-1609)”

RICARD CANTANO CARBALLO, “Els patrons de Canet i la ruta Barcelona-Cadis (1720-1736)”

ALEXANDRA CAPDEVILA, “De França a Catalunya. Una aproximació a les rutes d'accés del immigrants francesos dels segles XVI i XVII cap a terres catalanes”

RAFAEL CERRO NARGÁNEZ, “Radiografía profesional de una élite militar: los gobernadores de la Ciudadela de Barcelona (1718-1808)”

CARMEN CORONA MARZOL, “La construcción de un condado catalán inmemorial: Erill, Orcau y Anglesola. Agnación, consanguinidad y sucesión femenina en el seiscientos”

AMPARO FELIPO ORTS, “Elites nobiliarias, conflicto dinástico y solidaridad familiar en Valencia (1702-1725)”

ANTONIO LÓPEZ AMORES, “Herencia y sucesión nobiliaria en la Corona de Aragón: estudio comparado entre los reinos de Valencia y Cerdeña”

VÍCTOR PEREYRA, “Linajes, redes y poder en los espacios rururbanos castellanos en la temprana modernidad”

PERE MOLAS RIBALTA, “L'ascens social més enllà de les guerres”

ISIDRO PUIG SANCHIS, “Comportamientos socio-profesionales y entramados familiares durante el siglo XVIII. Escultores y arquitectos en la Cataluña interior”

NIL BOIX I BESORA, “Un exemple d'impacte social, cultural i religiós de l'onada migratòria occitana a Catalunya. El cas concret del Santuari del Miracle de Riner, el Solsonès”

MARIA JOSÉ VILALTA, “Migracions i frontera entre Aragó i Catalunya (segles XVI-XVIII)”

Debat

* * *

16:00-17:00 h Sessió 6: Creences i vivències

Presideix MARIA JOSÉ VILALTA ESCOBAR (Universitat de Lleida)

Ponència: DORIS MORENO (Universitat Autònoma de Barcelona). “Creure i viure a la Barcelona moderna a través de les fonts inquisitorials”

17:00-17:15 Pausa

17:15-19:30 Sessió 6: Creences i vivències. Comunicacions (Sala Gran)

Presideix MARIA JOSÉ VILALTA ESCOBAR (Universitat de Lleida)

JUDITH ARMIÑO ALARCÓN, “La Casa Misión de Barcelona y las Misiones Populares del siglo XVIII”

RAFAEL BENÍTEZ SÁNCHEZ-BLANCO, “Las conversiones de soldados y galeotes en Barcelona según la correspondencia del jesuita Francisco Poch (1675-1685)”

SÍLVIA CANALDA LLOBET, “Tommaso Gargallo, un bisbe català de Malta en temps de Felip II”

PAU CASTELL GRANADOS, “Catalunya i el naixement del crim de bruixeria a la Mediterrània Occidental”

LAURA FARIÁS MUÑOZ I CRISTINA FONTCUBERTA, “Entre el mar i la ciutat: la presència de la costa mediterrània en les imatges dels sants patrons de Barcelona (segles XVI-XVIII)”

DIEGO SOLA, “Pregar i meditar a la Catalunya del Cinc-cents: Ignasi de Loiola i la *devotio* moderna montserratina”

DAVID VIZCAYA CALVO, “La orden catalana de la Merced y su relación en la redención de cautivos: de los inicios al siglo XVIII”

Debat

17:15-19:30 Sessió 5.2.: Transferències i circulacions. Comunicacions (Aula 403)

Presideix RICARDO GARCÍA CÁRCEL (Universitat Autònoma de Barcelona)

LAURA GARCÍA SÁNCHEZ, “»Se breve en tus razonamientos, que ninguno hay gustoso si es largo». El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha en Barcelona y los episodios pictóricos de su paso por la ciudad”

XAVIER GIL PUJOL, “*L’ars historica* en el Renaixement: preceptiva i pràctica, entre lliçó moral i veritat factual”

IDA MAURO, “El cardenal Gaspar Cervantes com a arquebisbe i mecenes: Contrareforma i Renaixement a Messina, Salerno i Tarragona (1561-1575)”

MATTEO MORO, “España y Cataluña en una relación del siglo XVIII escrita por un enviado de los Saboya a la corte española”

MARÍA DE LOS ÁNGELES PÉREZ SAMPER, “Un viaje real por el Mediterráneo: Felipe V en 1702”

FERNANDO SÁNCHEZ MARCOS “La circulación de la *Storia d’Italia* de F. Guicciardini en el Mediterráneo (siglos XVI –XVII): la presencia en Barcelona

JORDI SUREDA LLOBET, “Influència i circulació de models gràfics al vessant mediterrani: la pintura rossellonesa del segle XVII-XVIII”

ANNA TREPAT CÉSPEDES, “El pintor Gabriel Duran (1749-1806) i la seva activitat entre Barcelona i Roma. Producció, relacions i intercanvis artístics al voltant de l’Ambaixada d’Espanya davant la Santa Seu”

Debat

Divendres 21 de desembre

Reial Acadèmia de Bones Lletres

11:00 h ACTE DE CLOENDA

Dr. Borja de Riquer Permanyer, president de la Reial Acadèmia de Bones Lletres

Sr. Joan J. López Burniol, president de la Fundació Noguera

Dr. Jaume Dantí Riu, director del VIII Congrés d'Història Moderna de Catalunya

Conferència: LUCA LO BASSO (Università degli Studi di Genova). “Storie connesse nel Mediterraneo dell’età moderna: Asia, Africa e America”

Memòria del Congrés

Dra. Mariela Fargas Peñarrocha, secretària del VIII Congrés d'Història Moderna de Catalunya

12:30 h Lliurament de certificats als congressistes

Per a més informació:

Secretaria del VIII Congrés d'Història Moderna de Catalunya

Facultat de Geografia i Història.

Montalegre, 6, 08001 Barcelona.

Telèfon 934.037.961

Adreça electrònica: congreshmc@ub.edu

Web: www.ub.edu/historiamoderna